

ΠΡΟΣ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΝ

Ὁ κώδων τῆς σταθμεύσεως ἐσήμανεν, ἡ πρώτη σταδιοδρομία τοῦ Ἄστεος λήγει ὀριστικῶς εἰς τὸ σημερινὸν φύλλον.

Ἡ πρώτη αὕτη σταδιοδρομία διήρκεσεν ἀκριβῶς πέντε ἔτη καὶ ἓνα μῆνα· ἤρχισεν ἀπὸ τῆς ἀξιωματημονεῦτου ἐποχῆς μεγάλου ἐθνικοῦ ἀνεμοστροβίλου καὶ λήγει εἰς ἐποχὴν μεγάλης πολιτικῆς ἀνατροπῆς. Τότε ἡ ἀστραπή τοῦ δόρατος τοῦ κλεινοῦ πρωθυπουργοῦ, τοῦ ἀητητῆτος Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου, ἐξικνεῖτο, ὅπως τοῦ τῆς Προμάχου, πολὺ πέραν τοῦ Σουνίου, ἀπειλοῦν τὸν ὄλεθρον εἰς τοὺς ἀνάδρους Τούρκους καὶ τοὺς θρασεῖς Βουλγάρους. Σήμερον ἡ ἀσπίς αὐτοῦ ὡς τὸ ἐπταβάθειον σάκος τοῦ Τελαμωνίδου σκέπει εὐσπλάγχχνως τὸν Σουλτάνον Χαμίτ κατὰ τῶν παραλόγων ἀπαιτήσεων τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Κρητῶν. Τότε ὁ φλογερός Τυρταῖος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐζήτητε τὴν φιλοπόλεμον ζέσιν τοῦ πλήθους, τῶρα ὁ ἐμπειρικός γενάρχης τῶν Κορδονίων ἐπιθέτει ἐμπλαστρα καταπραῦντικά ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ συνιστᾷ εἰς τοὺς Ἕλληνας ὑπομονήν, αὐτὸς ὅστις οὐδ' ἐπὶ μίαν ὥραν ἠδυνήθη νὰ φανῆ ὑπομονητικός καὶ προσεπάθησε νὰ ρίψῃ τὸν Τρικουπην ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς πτώσεως ἑαυτοῦ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας.

Τοιαῦτα τὰ ἀνθρώπινα· οἱ καιροὶ μεταβάλλονται καὶ ἡμεῖς μεταβαλλόμεθα ἐν αὐτοῖς—καὶ δὲν λέγομεν λατινιστὶ τὴν φράσιν διὰ νὰ μὴ σκανδαλίσωμεν ἴσα ἴσα τὴν σοβαρότητα τῶν συναδέλφων τῶν σημερινῶν Καιρῶν, ἧτις φθάνει ἐνίοτε καὶ μέχρι τῆς πέμπτης κλίσεως τῆς λατινικῆς γραμματικῆς. Μεταβάλλονται τὰ πολιτικὰ φρονήματα τοῦ κ. Μίλησι καὶ αἱ περὶ μονομαχίας ἰδέαι τοῦ κ. Παπαμιχαλοπούλου· μεταβάλλονται ἡ ἀξία τῶν μετοχῶν τοῦ Λαυρίου, οἱ νόμοι περὶ προσόντων, τὸ χρῶμα τῆς κόμης εἰς τὰς κεφαλὰς μερικῶν, οἱ κανόνες τῆς γραμματικῆς εἰς τὸ στόμα τῶν ρητόρων τῆς Βουλῆς. Ἀναλογίσθητε πόσαι μεταβολαὶ συνετελέσθησαν κατὰ τὸ πενταετὲς αὐτὸ διάστημα τῆς πρώτης περιόδου τοῦ Ἄστεος! Ἄν ἠθέλομεν νὰ τὰς ἀπαριθμήσωμεν, δὲν θὰ μᾶς ἐζήκει ὅλη ἡ μελάνη τὴν ὁποίαν καταναλίσκει ὁ κύριος Δαμαλᾶς διὰ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι αὐτὸς μόνος εἶνε ὁ ἀξίος διάδοχος τῶν Ἀποστόλων καὶ διὰ τὰ στρέμματα τοῦ χάρτου, ὅσα μεταχειρίζεται ὁ κύριος Στέφανος Ἐένος διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὰς σπαρακτικὰς περιπετείας τῶν Νόθων Τέκνων του.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κυκεῶνος αὐτοῦ τῆς μεταβολῆς, ἐν μόνον ἔμεινεν ἀμετάβλητον, τὸ Ἄστυ. Οἷον ἦτο κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεώς του, τοιοῦτο εἶνε καὶ κατὰ ἡμέραν ταύτην, ὅτε μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ πρώτου εἰς τὸ δεύτερον στάδιον. Ἐσκέφθη, ὅτι ὑπὸ τὸν αἴθριον καὶ διαυγῆ οὐρανὸν μας ὀλίγη φαιδρότης εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν κοινωνικὴν, ὅπως καὶ διὰ τὴν σωματικὴν εὐεξίαν, καὶ ὅτι τὸ εὐφυὲς σκῶμμα εἶνε πολλῶς δραστικώτερον τῆς σοβαρᾶς καὶ διασπέντου διδαχῆς. Ὑπὸ τοιαύτης ἀρχῆς ἐμπνεόμενον ἀνέλαθε θρακαλίως τὸ ἔργον του. Ἐνίοτε ὁ γέλως του ἦτο πικρὸς καὶ τὸ σκῶμά του δριμύ· ἐνίοτε ἠναγκάζετο, ἐνῶ ἔμειδία, νὰ δεικνύῃ καὶ ἀπειλητικῶς τοὺς ὀδόντας, διότι ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ὀδοντοφυΐας τὸ Ἄστυ ἦτο ἐξαίρεσις καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς γεννήσεώς του ἐκέκτητο πλήρη σειράν λεπτῶν καὶ αἰχμηρῶν ὀδόντων, τῶν ὁποίων τὴν δύναμιν ἠσθάνθησαν ὅσοι ἀφρόνως ἠθέλησαν νὰ τὴν δοκιμάσωσιν. Ἀλλὰ παρεκτός τῶν παροδικῶν αὐτῶν στιγμῶν, τὸ Ἄστυ ἐξηκολούθησε κρατερῶς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του, τέρπον, φαιδρύνον, καθοδηγοῦν, ἐλέγχον, κεντρίζον τὴν ὀξύνοισαν, διαπλάττον τὴν φιλοκαλίαν. Οἱ πέντε ὀγκώδεις τόμοι του, ἐν οἷς ἀποκρυσταλλοῦται ὁλόκληρος ἡ πολιτικὴ, ἡ κοινωνικὴ, ἡ καλλιτεχνικὴ ἱστορία τῆς χώρας εἶνε τεκμήριον ἀψευδὲς τῆς εὐσυνειδήτου ἐργασίας του· ἡ ἀμέριστος δὲ ὑποστήριξις, ἧς ἔτυχε μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης παρὰ τοῦ κοινού, εἶνε τρανὴ ἀπόδειξις περὶ τῆς εὐδοκίμησέως του.

Δὲν ἦτο ὅμως δυνατὸν ν' ἀποφύγῃ τὸ Ἄστυ ἐξ ὀλοκλήρου τὸν κοινὸν νόμον τῆς μεταβολῆς καὶ ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ἐνόμισεν, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐξυπηρετήσῃ μᾶλλον τελεσφόρως τὴν κοινωνίαν διὰ τῆς καταλληλοτέρας μεταρρυθμίσεως τοῦ ὀργανισμοῦ του, μεταβάλλει τὸν μέχρι τοῦδε καὶ ἐμφανίζεται εἰς τὸ κοινὸν ὡς καθημερινὴ ἐφημερίς. Εἶνε γνωστὸν τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐπικειμένου νέου σταδίου του καὶ εἶνε περιττὸν νὰ τὸ ἐκθέσωμεν πάλιν. Εἶνε γνωστὸν, ὅτι χωρὶς ν' ἀποθέσῃ τὴν εὐθυμίαν του, χωρὶς νὰ στερηθῇ τοῦ ἰδιαίτερου κεφαλαίου τῶν γελιογραφιῶν καὶ τῶν εἰκόνων του, χωρὶς νὰ παραιτηθῇ τοῦ προνομίου τῆς ἐπεμβάσεώς του εἰς πάντα τὰ καλλιτεχνικὰ καὶ φιλολογικὰ ζητήματα τὸ Ἄστυ προσκτᾷται καὶ διὰ τὰ στοιχεῖα καθημερινῆς πολιτικῆς ἐφημερίδος, ἔτοιμον νὰ συναγωνισθῇ ἐν τοῖς πρώτοις μεταξύ τῶν τοιοῦτου εἶδους φύλλων. Τοιοῦτοτρόπως τὸ Ἄστυ συνεχίζον τὰς παραδόσεις του, ἐλεύθερον εἰς τὰς σκέψεις του, ἀδέσμευτον ἀπὸ πάσης ὑποχρεώσεως, ἀποκτῶν νέας καὶ ἀκμίας δυνάμεις διὰ τῆς συμπράξεως νέων πολυτίμων συνεργατῶν, κατέρχεται πλήρως θάρρους καὶ σφρίγγους εἰς τὴν παλαιστραν τῆς καθ' ἡμέραν δημοσιογραφίας.

Τὸ Ἄστυ λοιπὸν παύει, ἀλλὰ δὲν θνήσκει. Ἐκλείπει ὑπὸ τὸν πρῶτον τύπον, ἀλλ' ἐμφανίζεται ἀμέσως ὑπὸ τύπον νέον καὶ σπουδαιότερον, καὶ ὅπως ἄλλοτε εἰθίζετο ἐν Γαλλίᾳ κατὰ πᾶσαν τελευτὴν βασιλείας, δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς ν' ἀνακράξωμεν: Τὸ Ἄστυ ἔπαυσε. Ζήτω τὸ Ἄστυ!

Τὴν κραυγὴν ταύτην ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἐπαναλάβωσι μετ' ὀλιγίστας ἡμέρας ἅμα τῇ ἐκδόσει τοῦ πρώτου φύλλου τῆς νέας περιόδου οἱ ἀναγνώσται τοῦ Ἄστεος, πρὸς οὓς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσωμεν μετὰ συγκινήσεως τὴν βαθεῖαν καὶ ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν πολυετῆ αὐτῶν καὶ εἰλικρινῆ ὑποστήριξιν.

Ἄστυ Ἀββακούμ Τσοπανάιος ΣΤΡΕΨΙΘΟΜΕ

Ἡρώδης ὁ Ἄττιος

Τελαργὸς

Δὸν καὶ Χωτὸς